

Telen met toekomst is een gezamenlijk project, uitgevoerd door PPO en DLV Plant BV.

Nieuwsbrief mei 2004

Inhoud:

- Wat is Telen met toekomst
- Doelen
- Werkwijze
- Convenant Gewasbescherming en Gebruiksnormen bemesting
- Samenwerking met bedrijven en organisaties
 - Convenantpartners op bezoek bij Telen met toekomst
 - Water en bloembollen
- Studiegroepen aan de slag
 - Akkerbouw
 - Vollegroondsgroenten
 - Boomteelt
 - Fruitteelt
 - Bloembollen
 - Glastuinbouw

Wat is Telen met toekomst

Het Praktijknetwerk Telen met toekomst is het vervolg op het eerdere project Telen met toekomst (Tmt) (2000 - 2003). Het project is vooral gericht op de verbreding van de toepassing van duurzame gewasbescherming en bemesting. Daarom is voor een andere opzet gekozen. Het praktijknetwerk Telen met toekomst organiseert groepen praktijkbedrijven met hun relaties rond de ontwikkeling van meer duurzame productiesystemen (milieutechnisch, ecologisch en economisch) in de plantaardige sectoren. Het netwerk richt zich zowel op de open als gesloten teelten.

Het praktijknetwerk is in 2003 opgezet en zal lopen tot en met 2007.

Met deze nieuwsbrief, die ongeveer 5 keer per jaar zal verschijnen, willen we u op hoofdlijnen op de hoogte houden van de ontwikkelingen in het project.

Up

Doelen

Doel van het project is het sterk verbreden van de toepassing van duurzame teeltmaatregelen in de Nederlandse land- en tuinbouw op weg naar minder milieubelasting. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de nieuwste inzichten vanuit het gewasbeschermings- en bemestingsonderzoek en de innovatieve kracht van de ondernemers. Om het doel te bereiken is intensieve samenwerking nodig, met zoveel mogelijk bedrijven en organisaties die invloed hebben op het denken en doen van agrarische ondernemers.

Op hoofdlijnen bestaat er bij het landbouwbedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en de overheid consensus over de toekomst van de landbouw: duurzaam en concurrerend. Daarvoor is zowel innovatie nodig om allerlei knelpunten aan te pakken als dat de reeds beschikbare kennis breed ingezet moet worden. Het stimuleren van innovatie is een taak van onderzoek en bedrijfsleven. De brede implementatie van geïntegreerde teeltmaatregelen is de verantwoordelijkheid van het gehele landbouwbedrijfsleven. De overheid kan hier stimulerend optreden. Dit is ook het terrein van

Telen met toekomst. Alle bedrijven en organisaties hebben een eigen verantwoordelijkheid. Telen met toekomst vult dit in door allerlei vormen van samenwerking te stimuleren en hieraan bij te dragen.

Up

Werkwijze

In Telen met toekomst zijn 31 groepen actief, 4 in de glastuinbouw en 27 in de open teelten. De groepen worden begeleid door een vast team van onderzoekers en adviseurs vanuit PPO en DLV, de samenwerkingspartners van dit project. Het startpunt is steeds de "goede landbouwpraktijk", het vizier gericht op de best mogelijke maatregelen (best practices). Nieuwe technieken en strategieën voor meer duurzame gewasbescherming en bemesting, worden in de praktijk beproefd en waar nodig doorontwikkeld. Zo wordt zichtbaar waar de kansen en knelpunten liggen bij het bereiken van de doelen en het rendabel inpassen/toepassen van nieuwe strategieën in de bedrijfsvoering. Deze kansen en knelpunten worden continue teruggekoppeld naar onderzoeksprogramma's van Wageningen UR en beleidsmakers.

Up

Convenant Gewasbescherming en gebruiksnormen bemesting

Het (nog te hernieuwen) Convenant Gewasbescherming, de LTO sectorplannen en het nieuwe mestbeleid vormen het kader voor het werk in Telen met toekomst. Uiteindelijke doelen zijn terugdringen van de milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen (Convenant) en de realisatie van de waterkwaliteitsdoelstellingen (nog vast te stellen in de nadere uitwerking van de Kaderrichtlijn Water).

Up

Samenwerking met bedrijven en organisaties

Telen met toekomst zoekt samenwerking met bedrijven en organisaties in de agrarische sector die met ondernemers in de praktijk samenwerken. Daarbij kan het gaan om inhoudelijke ondersteuning van de organisatie over vragen rond duurzame plantaardige productiesystemen, het 'actualiseren' van technische kennis over geïntegreerde teeltmaatregelen en/of het bijdragen aan de doorstroming van nieuwe kennis en ervaring naar telers.

Up

Convenantpartners op bezoek bij Telen met toekomst

Op 22 april kwam het ambtelijk overleg van het convenant gewasbescherming weer bij elkaar. Daarin zijn VROM, LNV, LTO, Nefyto, Agrodis, VEWIN en de Unie van Waterschappen vertegenwoordigd. Ze brachten een werkbezoek aan de Telen met toekomst boomteeltgroep in Opheusden. Deze groep van 11 telers van voornamelijk laanbomen, is in nauw overleg met de Kring Opheusden van de NBVB, tot stand gekomen uit de veel grotere studieclub Opheusden. De regionale toeleverancier van onder meer gewasbeschermingsmiddelen is betrokken bij de planvorming over gewasbescherming. Op een aantal van de deelnemende bedrijven wordt vanuit LNV en PT onderzoek gedaan naar alternatieven bij de beheersing van ziekten en plagen, zoals de inzet van roofmijt tegen bonespint en roestmijt. Een van de bedrijven is tevens deelnemer in het landelijke praktijknetwerk Natuurbreed dat zich richt op de integratie van natuurbeheer binnen de bedrijfsvoering. In juni organiseert de GLTO vanuit het project Schoon Water in samenwerking met Telen met toekomst een open dag rond het thema beheersing van de waterkwaliteit.

De convenantpartners grepen het bezoek en de daarop volgende gezamenlijke lunch aan om intensief met telers en begeleiders van deze groep van gedachten te wisselen over opzet en werkwijze van het project. De betrokken telers gaven aan het project bijzonder nuttig te vinden om tot verdere stappen te komen op weg naar een meer duurzame boomkwekerij. De opgedane ervaringen zullen op vele manieren doorstromen naar andere telers: via de studieclub, via de klanten van de handel, via de samenwerking met de GLTO, via vakbladen etc. De convenantpartners vonden de werkwijze van Telen met toekomst een goed voorbeeld van de manier waarop gewerkt moet worden aan kennisdoorstroming en verbreding. Er is afgesproken dat Telen met toekomst in de komende tijd

met alle convenantpartners in gesprek zal gaan over de wijze waarop gezamenlijk invulling gegeven kan worden aan de doelstellingen van het convenant.

Up

Water en bloembollen

In de meeste bollenteeltgebieden is oppervlaktewater in overvloed aanwezig. Dit brengt in sommige gevallen problemen met zich mee, a.g.v. emissie van bestrijdingsmiddelen en meststoffen. Door genomen maatregelen op bloembollenbedrijven is de afgelopen jaren al veel verbeterd, maar verdere verbetering van de waterkwaliteit is gewenst. Na een presentatie over Telen met toekomst op 6 april, bleken de aanwezige waterschappen: Hoogheemraadschap Rijnland, Hollands Noorderkwartier, Waterschap Zuiderzeeland en Waterschap Groot Salland, belangstelling te hebben voor samenwerking met het project. Samen met de deelnemende telers zal aandacht worden besteed aan de waterkwaliteit en mogelijkheden die te verbeteren.

Up

Studiegroepen aan de slag

In Telen met toekomst zijn 31 groepen actief, 4 in de glastuinbouw en 27 in de open teelten. Alle groepen hebben inmiddels twee of drie bijeenkomsten achter de rug. Hieronder staat een korte beschrijving van de groepen, meer informatie vindt u op de website www.telenmettoekomst.nl

Up

Akkerbouw

In de akkerbouw zijn 10 groepen actief, verdeeld over de belangrijkste akkerbouwregio's in Nederland: Noordelijke zeeklei, Centrale zeeklei, Zuidwestelijk kleigebied, Noordoostelijk zand- en dalgebied en het Zuidoostelijk zandgebied. Bij het zoeken naar deelnemers is samengewerkt met bestaande studieclubs en met bedrijven uit de regio. De bedrijven vormen een goede afspiegeling van de regionale omstandigheden.

Groepen uit Noord Limburg en Oost Brabant beoordeelden onlangs pootgoed op de aanwezigheid van *Rhizoctonia* om te bepalen of een knolbehandeling voor het planten noodzakelijk is. Gemiddeld blijkt dat maar in 20 tot 25% van de gevallen een behandeling nodig is, terwijl deze behandeling in het verleden vaak standaard werd uitgevoerd. Zowel de akkerbouwers als de aanwezige handel stelden het zeer op prijs om samen te werken aan deze manier van geïntegreerde gewasbescherming.

Up

Vollegrondsgroenten

In de vollegrondsgroenteteelt zijn 6 groepen actief, 2 in Noord Holland en 4 in het Zuidoostelijk zandgebied. De groepen zijn meestal gespecialiseerd in een of enkele teelten: aardbei, prei, bladgewassen, kool. Daarnaast worden, veelal op kleinere schaal, enkele andere gewassen geteeld. Er is een intensieve samenwerking met toeleveranciers en afnemers.

Verscheidende groepen hebben tijdens de eerste bijeenkomsten aandacht besteed aan duurzame gewasbescherming. Tijdens deze bijeenkomsten komen niet alleen de kansen aan bod, maar worden ook knelpunten gesignaleerd. Voor enkele ziekten en plagen zoals *Mycosphaerella* in boerenkool is geen effectief middelenpakket beschikbaar. Dit maakt het bijvoorbeeld ook niet mogelijk om te werken met beslissings-ondersteunende systemen. Voor de opzet van deze duurzame systemen is een effectief middelenpakket nodig. Door binnen Telen met toekomst de knelpunten te signaleren en deze te plaatsen op beleids- en onderzoeksagenda's, kan er echter gewerkt worden aan een duurzame oplossing.

Up

Boomteelt

In de boomteelt zijn drie groepen actief: in West Brabant in de regio Zundert, in Zuidoost Nederland in de regio Horst en in Gelderland rond Opheusden. De groep in West Brabant legt de nadruk op de

teelt van bos- en haagplantsoen. De Gelderse telers, afkomstig uit de boomteelt studieclub Opheusden, zijn vooral gespecialiseerd in de spillenteelt van laan- en parkbomen. De meeste telers houden zich ook bezig met handel en export. De deelnemers in Limburg zijn gespecialiseerd in rozenaailingen, 2 jarige struikrozen en stamrozen.

Up

Fruitteelt

In de fruitteelt zijn drie groepen actief met Telen met Toekomst, verdeeld over de belangrijkste fruitteeltregio's Gelderland, Utrecht en Zeeland. Een duurzame bestrijding van appelbloedluis is één van de onderwerpen die veel aandacht krijgt binnen de studiegroepen. Appelbloedluis is een belangrijke plaag in de fruitteelt en de problemen lijken de laatste jaren zelfs toe te nemen. Telen met Toekomst zoekt samen met de fruittelers, toeleveranciers en adviesbureaus naar een duurzame aanpak, onder meer door het stimuleren en inzetten van natuurlijke vijanden. Dit jaar worden, in samenwerking met CZAV in Zeeland bijvoorbeeld, natuurlijke vijanden ingezet voor de bestrijding van appelbloedluis.

Up

Bloembollen

In de bloembollensector zijn vijf regionale studiegroepen gestart in belangrijke bloembollenproductie gebieden: het Noordelijk Zandgebied, De Bollenstreek, West-Friesland, Flevoland en Noord-Oost Nederland. De groepen bestaan gemiddeld uit 10 bollentelers. De groepen zijn in nauw overleg met de belangenvereniging voor de bloembollensector, de KAVB, tot stand gekomen. De groepen in het Noordelijk Zandgebied en De Bollenstreek besteden aandacht aan meerdere bolgewassen. In West Friesland en Flevoland vooral aan tulp en in Noord-Oost Nederland gaat het om de lelieteelt. In deze laatste groep nemen zowel telers die eigen teelt hebben als contractnemers deel.

De belangenvereniging voor de bloembollensector, de KAVB, heeft ermee ingestemd om de vijf regionale bollenstudiegroepen onder de KAVB-vlag te laten opereren. Door deze samenwerking wordt onderstreept dat Telen met Toekomst een project is voor de sector. Via het KAVB netwerk kan informatie vanuit het project effectief worden verspreid naar de overige bollentelers. Samenwerking met Telen met toekomst sluit aan bij het sectorplan van de KAVB, waarin de doelstelling "reductie van de milieubelasting vanuit de bollenteelt" centraal staat.

Up

Glastuinbouw

In de sector glastuinbouw zijn vier praktijknetwerken geïntegreerde gewasbescherming gevormd. Er is gekozen voor een gewasbenadering, waarbij 5-10 telers die hetzelfde gewas telen een groep vormen. In de glasgroenten zijn groepen gevormd voor tomaat en komkommer, in de bloemisterij voor roos en chrysaant. De groep bestaat uit telers uit verschillende regio's en met verschillende toeleveranciers. Op deze manier wordt getracht de uitstraling van de groep zo groot mogelijk te maken.

In de bloemisterijgewassen wordt nauw samengewerkt met het project 'Strateeg' van LTO Groeiservice. Wat betreft roos en tomaat kan nog vermeld worden dat sommige telers ook meedoen aan praktijknetwerken Energie in die gewassen. Op deze manier kunnen energiegebruik en geïntegreerde gewasbescherming gecombineerd worden geoptimaliseerd.

De tomatengroep bestaat uit acht telers, waaronder ook een teler met een 'gesloten kas'. De bedrijven staan in het Westland, de Kring, Brabant en de Zuid-Hollandse en Zeeuwse eilanden. Er worden verschillende typen tomaat geteeld in de groep.

De komkommengroep bestaat uit zeven telers, vier uit de omgeving Nootdorp/Delfgauw, twee uit Limburg en één uit Drenthe. Alle telers werken met natuurlijke vijanden tegen trips maar nog niet iedereen zet beestjes uit tegen spint en witte vlieg.

In de rozengroep zitten acht telers. Drie bedrijven staan in het gebied rond Aalsmeer, twee wat hoger in Noord-Holland, twee in het Westland en één in de Kring. Twee van de acht telers werken momenteel niet met natuurlijke vijanden tegen plagen. Eén teler overweegt over te stappen op mobiele teelt.

De chrysaantengroep wordt gevormd door zes telers. Van deze zes telers hebben drie tot nu toe geen

ervaring met geïntegreerde gewasbescherming. De bedrijven staan in het Westland (drie), Gelderland (één), Limburg (één) en de Zuid-Hollandse eilanden (één).

Up

Mocht u voor deze Nieuwsbrief geen belangstelling hebben, dan kunt u dit kenbaar maken door een emailbericht te sturen naar info@telenmettoekomst.nl met als onderwerp "afmelden nieuwsbrief Telen met toekomst".

Up